

تحلیل حسین راغفر از توسعه اقتصادی در ایران فقر در سایه اقتصاد ایستاده است

رضا غیبی

■ بی‌شک یکی از آرمان‌های انقلاب سال ۵۷ توسعه متوازن اقتصاد، برقراری عدالت اجتماعی و کاهش فقر در کشور بود. آرمانی که به نظر می‌رسد به‌رغم تمامی اقدامات صورت‌گرفته توفیق چندانی در رسیدن به آن حاصل نشده است چرا که به گفته حسین راغفر، تدوین‌کننده نقشه‌فقر کشور، شرایط جنگ در سال‌های ابتدایی جمهوری اسلامی و بی‌تدبیری در سال‌های پس از آن نه تنها فقر را کاهش نداده بلکه بررسی وضعیت معیشت مردم و نگاهی به آمار بیکاری و تورم نشان‌دهنده گسترش بی‌سابقه فقر در جامعه است. وی معتقد است تداوم این روند آیندگان را با چالش‌های بسیاری روبه‌رو خواهد کرد. متن گفت‌وگوی «شرق» با راغفر را در ادامه می‌خوانید:

■■■

■ چرا باوجود تمامی اقدامات صورت‌گرفته، توفیق چندانی در کاهش فقر حاصل نشده است؟

به نظر من به جز ایام جنگ، هیچ‌وقت سیاست و برنامه‌ای برای فقرزدایی وجود نداشته و تمامی برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشور متأثر از درآمدهای نفتی بوده است. البته اگر درآمدهای نفتی با خردورزی و سرمایه‌گذاری همراه می‌شد، می‌توانست زمینه‌ساز توسعه و تبدیل‌شدن به قطب اقتصادی منطقه باشد ولی به واسطه برخی عوامل موجب عقب‌ماندگی و عدم توسعه مناسب اقتصادی فراهم شد. بی‌برنامگی در استفاده از درآمدهای نفتی و سایر منابع در کنار تصمیم‌گیری‌های فاقد پشتوانه علمی و عملی دولت‌ها در نهایت به گسترش فقر ختم شد.

فراموش شد. بی‌برنامگی در استفاده از درآمدهای نفتی و سایر منابع در کنار تصمیم‌گیری‌های فاقد پشتوانه علمی و عملی دولت‌ها در نهایت به گسترش فقر ختم شد.

■ برخلاف فرمایش‌های شما ما در سال‌های اخیر شاهد اقداماتی از جمله توزیع سهام عدالت، اعطای تسهیلات به تمامی اقشار جامعه، راه‌سازی، برق‌سانی و... بوده‌ایم. توجه داشته باشید مهم‌ترین عامل تأثیرگذار در کاهش نابرابری و فقرزدایی مساله تولید است. دولت وقتی می‌تواند مدعی شود سیاست‌های فقرزدایی را مورد توجه قرار داده است که برنامه‌هایی مبتنی بر تولید و اشتغال‌زایی را به اجرا گذاشته باشد. در حال حاضر ما شاهد گسترش رکود در بسیاری از بخش‌ها هستیم. در شرایطی که تعداد زیادی از کارخانله‌ها و واحدهای تولیدی به نفع دلال‌ها و واردکنندگان تعطیل شده‌اند، نمی‌توان دم از توسعه تولید و ایجاد اشتغال پایدار زد.

■ امروزه چه تعریفی از فقر وجود دارد و دلایل شما برای گسترش آن چیست؟ افراد، خانواده‌ها و گروه‌های جمعیتی را زمانی می‌توان فقیر به حساب آورد که با فقدان منابع برای کسب انواع رزیم‌های غذایی، مشارکت در فعالیت‌ها و شرایط و امکانات معمول زندگی، مواجه باشند. در سال‌های پس از انقلاب، جنگ تحمیلی اجازه برنامهریزی و هدف‌گذاری در این زمینه را به دولت نداد. پس از جنگ نیز به واسطه اجرای شتاب‌زده سیاست‌های تعدیل اقتصادی، فقر نه‌تنها کاهش نیافت بلکه فقر احساسی نیز به بالاترین میزان خود رسید. پس از این دوران آن سیاست‌های اقتصادی دولت توانست گسترش فقر را متوقف کند اما پس از پایان این دوران آهنگ رشد فقر شتاب بیشتری به خود گرفت. با در نظر گرفتن این مهم، در سال‌های اخیر با واقعیتهی به اسم رکود مواجه بودیم که نتیجه آن بیکاری، فقدان درآمد و افزایش نابرابری و در کنار آن گسترش فقر بوده است.

■ آمارهای منتشر شده گفته‌های شما را رد می‌کند. در این رابطه چه توضیحی دارید؟

یکی از آمارهای منتشرشده در این رابطه ضریب جینی با همان نابرابری است. دولت بااستناد به این آمار معتقد است در سال ۸۷ نابرابری نسبت به سال قبل آن کاهش داشته است اما در این مورد شبیه‌هایی وجود دارد که از آن جمله می‌توان به نرخ بالای تورم در سال ۸۷ که بیش از ۲۴/۴ درصد بوده است اشاره کرد. با توجه به رشد همزمان و هماهنگ نابرابری با تورم، ادعای دولت مبنی بر کاهش نابرابری و تحقق پایین‌ترین نرخ نابرابری در سده‌ده اخیر مورد تردید است. در بحث فقر نمی‌توان با اعلام آمارهای گوناگون بر واقعیت‌های موجود سروپوش گذاشت چراکه تبعات گسترش فقر و کاهش نابرابری با بالعکس، در اقتصاد خانواده‌ها تأثیر مستقیم دارد و این واقعیت را نمی‌توان با آمار و ارقام تغییر داد.

■ رشد فقر در جامعه چه پیامدهایی را به‌دنبال خواهد داشت؟

اگر این روند تداوم پیدا کند زبان‌های غیرقابل جبرانی برای نسل‌های آینده به بار خواهد آورد. در صورت توقف روند فعلی و بهبود اوضاع تا ۲۰ سال آینده شاهد پیامدهای تلخ این واقعیت انکارناپذیر خواهیم بود و در صورت عدم کنترل این روند و تداوم آن، تا چند نسل بعدی نیز توان بی‌برنامگی‌های گذشتگان خود را خواهند داد. امروز مساله فقر در فضای غبارآلود اقتصاد کشور به حاشیه رانده شده است و برای جلوگیری از پیامدهای اجتماعی باید تدبیری اندیشید.

تحولات نفتی ایران، این روزها روی دور تند افتاده و آنقدر به هم پیوسته است که می‌توان از نامه وزیر نفت به رییس اوپک تا دریافت پول نفت صادراتی به رویبه را در یک گزارش جمع کرد. هم درباره احکام نفتی پیشنهادی دولت در لایحه بودجه نوشت، هم خبر انتشار دوباره اوراق مشارکت ارزی نفت را اعلام کرد. امروز وزیر نفت در شرایطی روبه‌روی خبرنگاران خواهد نشست که باید پاسخگوی تأثیر تحریم‌های نفتی بر تولید و صادرات نفت کشور باشد. ممکن است قاسمی حتی خبر عدم فروش نفت به سه کشور انگلیس، آلمان و فرانسه را اعلام کند. این سه کشور مقدار ناچیزی نفت از ایران می‌خرند و اعمال تحریم زودرس فروش نفت به آنها علاوه بر تأمین خواسته‌های تبلیغاتی، فشار زیادی را به بازارهای نفتی ایران نمی‌آورد. در ۹ ماهه پایانی سال ۲۰۱۱، انگلیس روزانه تنها ۱۱ هزار بشکه، آلمان ۱۵ هزار بشکه و فرانسه ۵۸ هزار بشکه نفت از ایران وارد کرده‌اند. ایران اگر بخواهد به تحریم نفتی اتحادیه اروپا پاسخ دهد، ممکن است بخواهد صادرات نفت به این سه کشور را پیش از رسیدن موعد تحریم، قطع کند. هر چند ایران باید به قراردادهای بلندمدت فروش نفتش پایبند بماند اما شاید اعلام کند که قراردادهای فروش نفت به این سه کشور را تمدید نخواهد کرد. برای فشار به اقتصاد بحرآن‌زده حوزه پورو، حتی شاید بازار نفت یونان هم مورد فشار ایران قرار گیرد. آیا وزیر نفت این مواضع را امروز اعلام می‌کند یا آن را به تصمیم کلان مجلس و مذاکرات آتی بازرسان سازمان انرژی هسته‌ای با دولتمران ایرانی منوط می‌کند. امروز ساختمان وزارت نفت ملو از خبرنگاران ایرانی و خارجی است.

نامۀ قاسمی به رییس اوپک: منطقی باشد

تحولات پس از سفر رییس اوپک به تهران و اصرار عربستان به تولید بیشتر نفت به‌گونه‌ای پیش رفته که رستم قاسمی ناچار، هفته گذشته به رییس عراقی اوپک نامه نوشته است. عبدالکریم لعیبی، وزیر نفت عراق، از ابتدای سال ۲۰۱۲ رییس اوپک است و ابتدای بهمن در پی بالا گرفتن تنش نفتی در تنگه هرمز به تهران آمد و در مسکوت کامل خبری از مقامات نفتی و سیاسی ایران درباره لزوم حفظ امنیت تنگه هرمز مذاکره کرد. بنا به گزارش خبرگزاری «مهر»، وزیر نفت در ناهلش به رییس اوپک خواستار رفتار منطقی برخی اعضای اوپک در قبال تحریم نفتی ایران توسط اروپا شده است: «سیاست‌های برخی از کشورهای عضو اوپک باید منطقی باشد». وی تردید مخاطب قاسمی، سعودی‌ها و کشورهای عرب حاشیه خلیج‌فارس هستند. عربستان پیش از این اعلام کرده بود که این کشور آمادگی دارد در صورت وجود تقاضا، تولید نفتش را افزایش دهد. این یعنی آمادگی جایگزینی به جای نفت ایران، رستمی قاسمی در ناهلش به رییس اوپک تأکید کرده است: «منفعت همه کشورهای منطقه در گرو مشارکت و همکاری‌های بین دو

عقب‌نشینی ارز

شرق: قیمت دلار و دیگر ارزهای رایج و برطرفدار از روزی که رکورد زدند و بانک مرکزی به صرافت کنترل بیشتر افتاد و بازار را تکنرخی کرد مدام روی موج نوسان بود اما این عقب‌نشینی را نمی‌توان به معنای پذیرش قیمت‌های دستوری دانست چون هنوز قیمت‌ها بر نرخ‌های نوشته‌شده روی تابلوی صرافی‌ها تفاوت معناداری دارد. با توجه به همین شرایط صرافی‌ها دست از خرید و فروش برداشته‌اند و دست‌کم اینکه نه ارزی برای فروش دارند و نه تمایلی برای این کار. دلال‌های بازار هم اگر از دست مأموران جمع‌آوری و اجرای طرح ساماندهی فرار کنند ترجیح می‌دهند خریدار باشند تا فروشند. نتیجه اینکه بازار ارز رسماً در مرز تعطیلی قرار گرفته و در خوش‌بینانه‌ترین حالت نیمه‌تعطیل است. در این اوضاع نه چندان بسلامان هم وزیر اقتصاد برای اطمینان از دسترسی مسافران خارج کشور به ارز دولتی نه فرودگاه راه رفت و گفت: پس از بررسی‌های کارشناسی، احتمال افزایش با پرداخت به طور مکرر آن در طول سال وجود دارد ضمن اینکه از این پس ارز مسافرتی به صورت الکترونیکی به مسافران ارایه خواهد شد. وی با بیان اینکه کسانی که وارد کشور می‌شوند مجاز هستند تا پنج‌هزار دلار به همراه خود داشته باشند، تصریح کرد: در صورتی که ارز همراه مسافران ورودی بیش از پنج‌هزار دلار باشد باید باقی‌مانده ارز خود را با گشایش حساب ارزی و ارایه اظهارنامه اعلام کنند و در صورت خروج مجدد از کشور از اظهار شده به وی عودت داده می‌شود. این ابراز امیدواری‌ها از روزهای پیش رو در حالی صورت می‌گیرد که به گفته حاضران در فرودگاه، توزیع ارز مسافری ضمه‌های طولانی را ایجاد می‌کند چون حدود نیمی از مسافران بدون حواله ارزی به فرودگاه می‌آیند به هر حال تمام اقدامات انجام‌شده نه از نظر مردمی که برای خرید و فروش سرگردان هستند و نه حرفه‌ای‌هایی که دستی در بازار دارند کافی به نظر نمی‌رسد. نکته‌ای که محمد نهنادین‌ناب رییس اتاق بازرگانی هم به آن اشاره می‌کند

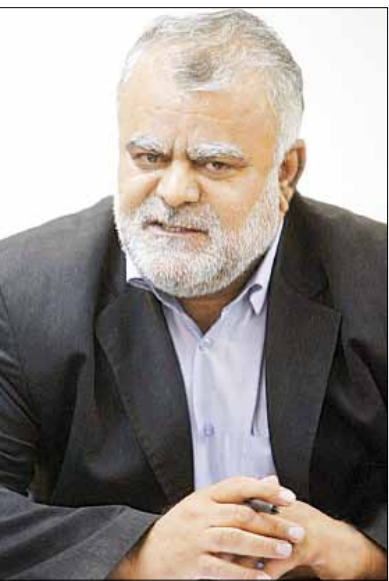
ارز	قیمت(تومان)	تغییر(تومان)
دلار آمریکا	۱۷۷۰	۶۰-
یورو	۲۴۱۰	۳۰-
پوند انگلیس	۲۸۱۰	۹۰-
دلار کانادا	۱۸۲۰	۸۰-
یکصد ین ژاپن	۲۱۰۰	۱۵۰-
درهم امارات	۴۷۰	۴۰-
لیبر ترکیه	۱۰۲۰	۶۰-

■ اندامز ■ منصفه اول ■

هرچند که فعالان اقتصادی بر این باورند که باید اقتصاد را از سیاست جدا کرد ولی ظاهراً اماراتی‌ها در چارچوب هدایت کشورهای غربی به جایی رسیده‌اند که اقتصاد را در دیگ سیاست قرار داده‌اند چون برخی از اخبار موجود نیز نشان می‌دهد که از سه روز پیش بانک‌های دویی به دستور بانک مرکزی این کشور از برقراری ارتباط تجاری با بانک‌های ملی و صادرات ایران منع شده‌اند و در واقع این مساله نشان می‌دهد که شیخ‌نشین‌ها تا ندان در اختیار تحریم‌های تحریمی علیه ایران قرار گرفته‌اند.

ترک ایران بدون تخلیه بار

از سویی دیگر اما فارس به نقل از روبرتر خبر داد که

رستم قاسمی

طرف است» وزرای اوپک در دسامبر گذشته، توافق کردند که از ماه ژانویه مجموع تولید این سازمان را در سطح ۳۰ میلیون بشکه در روز نگه دارند. این در حالی است که تولید اوپک در آخرین ماه سال ۲۰۱۱، ۳۰ میلیون و ۸۳۰ هزار بشکه در روز بوده است. در ژانویه هم هیچ نشانی از تمایل کشورها برای کاهش تولید نفت دیده نشده

است. وقتی قیمت‌ها در حد صد دلار باشد کشورها معمولاً با ظرفیت بالای خود نفت تولید می‌کنند. حتی اگر از سهمیه‌های اوپک تخلف کرده باشند نامه وزیر نفت در شرایطی که ایران و عربستان رودرو می‌استادند شاید بیشتر به درد مستندات تاریخی بخورد.

۴۵ درصد پول نفت از هند را به رویه می‌گیریم

در شرایطی که اروپا تلاش می‌کند با نخردن ۱۸ درصد نفت ایران، فشار بر تهران را تشدید کند، ایالات متحده سعی می‌کند با بستن منافذ انتقال پول نفت صادراتی، ایران را تحت فشار قرار دهد. ایران روزانه حدود دو میلیون و پنجاه تا دو میلیون و صد هزار بشکه نفت‌خام صادر می‌کند و ۲۰ درصد آن به بازار استراتژیک هند می‌رود. پس از اعلام موضع هالک‌بانک ترکیه درخصوص انتقال پول نفت صادراتی ایران به هند و تمایل این بانک برای انتقال «هلال» به‌جای «دلار»، دیروز پایگاه اینترنتی «تایمزهند» از توافق تهران و دهلی برای دریافت پول

اقتصاد

نامه وزیر نفت به رییس اوپک درباره احتمال جایگزینی نفت کشورهای حاشیه خلیج‌فارس به جای ایران

برخی کشورها عضو منطقی باشند

رضا زندی

عبدالکریم جمعی

نفت ایران به رویه خبر داد. منابع آگاه هندی در گفت‌وگو با این سایت خبری، از موافقت ایران برای دریافت ۴۵ درصد پول نفت صادراتی به هند بر مبنای رویه خبر دادند. براساس این گزارش ایران و هند، بانک «وی. سی. او». هند را ۴۵ درصد پول نفت به رویه

نکته

■ آیا وزیر نفت خبر عدم فروش نفت به سه کشور انگلیس، آلمان و فرانسه را امروز اعلام می‌کند؟

■ توافق ایران و هند برای دریافت ۴۵ درصد پول نفت به رویه

■ قیمت نفت دیروز افزایش یافت و به ۱۱۲ دلار و ۴۰ سنت رسید

روزانه حدود ۳۱۰ هزار بشکه نفت به هند می‌فروشد که سالانه حدود ۱۲ میلیارد دلار ارزش دارد. با این توافق ۴۵ درصد این میزان با دلار به خزانه واریز نمی‌شود و به‌جای آن احتمالاً باید

پول نفت به ایران سفر کند.

روزهای پر خبر بورس

شرق: هفته گذشته برای بورس تهران همه اتفاقات و نوسان‌ها حول محور اخبار بیرون از تالار رخ می‌داد. افزایش نرخ سود سپرده‌های بانکی و استقبال بود اما این عقب‌نشینی را نمی‌توان به معنای پذیرش قیمت‌های دستوری دانست چون هنوز قیمت‌ها بر نرخ‌های نوشته‌شده روی تابلوی صرافی‌ها تفاوت معناداری دارد. با توجه به همین شرایط صرافی‌ها دست از خرید و فروش برداشته‌اند و دست‌کم اینکه نه ارزی برای فروش دارند و نه تمایلی برای این کار. دلال‌های بازار هم اگر از دست مأموران جمع‌آوری و اجرای طرح ساماندهی فرار کنند ترجیح می‌دهند خریدار باشند تا فروشند. نتیجه اینکه بازار ارز رسماً در مرز تعطیلی قرار گرفته و در خوش‌بینانه‌ترین حالت نیمه‌تعطیل است. در این اوضاع نه چندان بسلامان هم وزیر اقتصاد برای اطمینان از دسترسی مسافران خارج کشور به ارز دولتی نه فرودگاه راه رفت و گفت: پس از بررسی‌های کارشناسی، احتمال افزایش با پرداخت به طور مکرر آن در طول سال وجود دارد ضمن اینکه از این پس ارز مسافرتی به صورت الکترونیکی به مسافران ارایه خواهد شد. وی با بیان اینکه کسانی که وارد کشور می‌شوند مجاز هستند تا پنج‌هزار دلار به همراه خود داشته باشند، تصریح کرد: در صورتی که ارز همراه مسافران ورودی بیش از پنج‌هزار دلار باشد باید باقی‌مانده ارز خود را با گشایش حساب ارزی و ارایه اظهارنامه اعلام کنند و در صورت خروج مجدد از کشور از اظهار شده به وی عودت داده می‌شود. این ابراز امیدواری‌ها از روزهای پیش رو در حالی صورت می‌گیرد که به گفته حاضران در فرودگاه، توزیع ارز مسافری ضمه‌های طولانی را ایجاد می‌کند چون حدود نیمی از مسافران بدون حواله ارزی به فرودگاه می‌آیند به هر حال تمام اقدامات انجام‌شده نه از نظر مردمی که برای خرید و فروش سرگردان هستند و نه حرفه‌ای‌هایی که دستی در بازار دارند کافی به نظر نمی‌رسد. نکته‌ای که محمد نهنادین‌ناب رییس اتاق بازرگانی هم به آن اشاره می‌کند

طلو سکه	مقدار	تغییر
ارزش کل معاملات (میلیارد ریال)	۳۷۱۰۹	۸/۹۵
سهام معامله‌شده (میلیون سهم)	۹۵۴	۰/۹۳
دفعات معامله	۹۲/۳۷۰	۶/۷۶
تعداد خریداران	۳۲/۰۹۳	۹/۸۵
روزهای فعالیت	۵	۷/۶۶

بانک‌های مرکزی امارات و قطر ابلاغ کردند

توقف گشایش اعتبار اسنادی برای معامله با ایران

پنج کشتی حامل غله برای ایران از تخلیه بار در ایران بازمانده و راهی کشورهای دیگر شده‌اند. در سه هفته گذشته حداقل ۱۰ فروند کشتی حامل غله در خارج از بندر امام خمینی در ایران معطل مانده‌اند و به دلیل اینکه پول آنها هنوز به دست صاحبان کالا نرسیده، دستور تخلیه بار آنها صادر نشده است. براساس این گزارش روز طرحی شده، اما در کنار آن بر دیگر واردات ایران هم تأثیر

قیمت نفت در بودجه: ۸۵ دلار

در شرایطی که ایران در جبهه‌های نفتی مختلف در حال مبارزه است، احمدی‌نژاد روز چهارشنبه لایحه بودجه سال آینده را تقدیم مجلس کرد.

یکی از نکات مهم این لایحه، قیمت نفت پیش‌بینی شده در بودجه است. دولت رقم ۸۵دلاری را برای هر بشکه نفت در لایحه بودجه سال آینده به مجلس پیشنهاد کرده است.

از این جیب به آن جیب در نفت؟!

یکی از بندهای لایحه امسال بودجه مجوز دولت برای استفاده از منابع صندوق توسعه ملی جهت خرید اوراق مشارکت ارزی اختصاص دارد. در این لایحه آمده است: «به صندوق توسعه ملی اجازه داده می‌شود نسبت به خرید اوراق مشارکت ارزی طرح‌های آینده به مجلس پیشنهاد کرده است. عرض می‌شود، اقدام کند» شرق از «جابت» می‌پرسد آیا این بند در لوائح سنناتی گذشته هم آمده بود؟ وی پاسخ می‌دهد: «شاید به این صراحت و شفافیت خبر، ۲۰ درصد از مازاد درآمد نفتی به صندوق توسعه ملی واریز می‌شود. منابع این صندوق بیشتر باید صرف حمایت از بخش خصوصی شود و پشتوانه کشور باشد. خرید اوراق مشارکت ارزی در بازارهای بین‌المللی منافاتی با اساسنامه صندوق توسعه ملی ندارد. به شرطی که این منابع صرف خرید اوراق مشارکت نفتی که وزارت نفت آن را منتشر می‌کند، نشود. از امروز قرار است مرحله دوم اوراق مشارکت پارس جنوبی با سود علی‌الحساب ۲۰ درصدی در شعب منتخب بانک تجارت به مدت شش روز کاری عرضه شود. این اوراق معاف از مالیات چهار ساله با قابلیت بازخرید است. بازخرید آنها پیش از مه‌رسید نهایی در سال اول ۱۸ درصد و از سال دوم به بعد ۱۹/۵ درصد خواهد بود. شرکت ملی نفت مجوز انتشار ۹۰ هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت ریالی دارد. پنج‌هزار میلیارد ریال آن دو ماه پیش عرضه شد اما تنها ۲۰ درصد آن فروش رفت. سود این اوراق در آن دوره ۱۷ درصد بود. شاید لایحه بودجه نباید طوری تصویب شود که امکان استفاده از منابع صندوق توسعه ایران چنین نمی‌شود. هنوز هم بانک مرکزی و متصدیان اقتصادی کشور از اقتدار کافی برای لغو مصوبه شورای هماهنگی بانک‌ها برخوردارند و می‌توانند موجبات لغو آن را فراهم کنند. در برابر پدیده جدید از‌اندسازی، نرخ سود سپرده‌ها آن هم، پس از ۳۰ سال، پرسش‌های مهمی در افکار عمومی مطرح می‌شود که نیازمند بررسی و پاسخ‌گویی است. رفع نگرانی تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی، نه تنها وظیفه دولت و بانک مرکزی بلکه بیشتر برعهده رسانه‌های عمومی است که عوالب مطلوب آن را توضیح دهند. آنها که در ادامه فعالیت اقتصادی خود عمدتاً به منابع مالی بانک‌ها متکی باشند، نگران افزایش بیشتر نرخ تسهیلات هستند. مسئولان اتاق بازرگانی به‌عنوان نماینده بخش خصوصی مرتباً بر این نکته تأکید کرده و

خواهان کاهش بار مالی تسهیلات اعطایی به واحدهای تولیدی شده است ولی با افزایش نرخ سود سپرده‌ها و رقابتی شدن آن مخالفتی ندارند. استفاده از تسهیلات ارزان قیمت را به‌عنوان شاهراه رسیدن به رونق اقتصادی و تنها علاج مشکل بیکاری در جامعه می‌دانند. دولت به منظور رفع نگرانی بخش خصوصی، سقفی برای نرخ تسهیلات اعطایی تعیین کرده و بر آن باشاری می‌کند. نحوه استفاده از منابع بانکی به دو گروه عقود مبادله‌ای و مشارکی طبقه‌بندی می‌شود. بانک مرکزی حاکمتر نرخ برای گروه اول و ۱۵۰ و برای گروه دوم ۲۱ درصد اعلام کرده است. بنابراین وام‌گیرندگان موظفند پیش از امضای قرارداد با بانک، عواید ناشی از فعالیت اقتصادی خود را محاسبه کرده و تنها در صورتی که تأمین هزینه‌های مالی با این نرخ‌ها از محل سود حاصله توجیه‌پذیر باشد درصدد اخذ تسهیلات برآیند در غیر این صورت از توسعه فعالیتانی که سودآور نباشد، پرهیز کنند. سدس‌تذکران اعتبار کشور هم پیش‌بینی کرده‌اند سود سپرده‌ها را به صورت رقابتی بالا رود و این امر به افزایش نرخ تسهیلات منجر نشود. انتظار نمی‌رود که سود سپرده‌ها در حد نرخ تسهیلات بالا رود بدون آنکه به سودآوری عملیات لطمه‌ای وارد شود. چنانچه گیرنده یک تسهیلات یک ساله با نرخ ۱۷ درصد هم‌زمان سپرده‌ای به همان مبلغ و مدت و باز هم با نرخ ۱۷ درصد نزد بانک دیگری داشته باشد انتظار دارد که سود دریافتی از بابت سپرده برای تأمین هزینه مالی تسهیلات اخذشده کفایت کند. عملاً چنین نخواهد بود، زیرا در طراحی نرخ‌افزار کامپیوتری بانک‌ها برای محاسبه سود سپرده و تسهیلات از فرمول یکسان و یکنواختی استفاده نشده است. تفاوت این دو کم نیست. بسته به مدت به هشت‌درصد یا بیشتر هم می‌رسد! محاسبه سود سپرده فرمول ساده‌ای دارد که برای اغلب مشتریان قابل فهم است، در حالی که فرمول ریاضی محاسبه سود تسهیلات پیچیده‌تر بوده و کاربرد توان n (یعنی مدت استفاده از وام) موجب می‌شود که قدر مطلق سود محاسبه شده به مراتب بالاتر رود. صدور مجوز بانک مرکزی برای استفاده از فرمول جدید به چند سال قبل بر می‌گردد، زمانی که دولت بر کاهش نرخ‌اصرام می‌ورزید فرمول جدید به مثابه پوششی برای اخذ سود بالاتر از وام‌گیرندگان به کار گرفته شد. در عین حال عدد اسمی نرخ تسهیلات

کاهش دوباره قیمت در بازار سکه

شرق: قیمت سکه در بازار آزاد در آخرین روزهای هفته گذشته با سرعت بیشتری رو به نزول گذشت و دوباره در کلال ۷۰۰ هزار تومان دست به عقب‌نشینی زد. این در حالی است که بانک مرکزی هنوز در فکر پیش‌فروش سکه برای سال آتی است و اتفاقات بعد از شکست مرحله اول در مرحله دوم اقبال از این طرح گسترش بیشتری پیدا کرده است. این همه در حالی است که افزایش قیمت‌ها در بازار جهانی ادامه دارد و ارزش هر اونس طلا کسکان روی خود صعود حرکت می‌کند. به گزارش بلومبرگ معاملات طلا در نیویورک با ادامه بحران بدهی در اروپا و دلار ضعیف‌تر که تقاضا را برای این فلز به‌عنوان دارایی جایگزین افزایش داده، به بالاترین سطح در هشت هفته گذشته صعود کرد. بر اساس این گزارش دلار در برابر سیدی از شش ارز بزرگ، ۸/۰۸ درصد سقوط کرد. در حالی‌که با تشدید نگرانی‌ها نسبت به منتهی شدن بحران بدهی اروپا به رکود و وعده بانک مرکزی آمریکا برای پایین نگه داشتن نرخ بهره تا پایان سال ۲۰۱۴، طلا در ماه ژانویه ۱۱ درصد ترقی قیمت داشت که بزرگ‌ترین رشد ماه ژانویه از سال ۱۹۸۳ بود. تحلیل‌گران بانک مریل‌لینچ آمریکا هم پیش‌بینی کرده‌اند شمش طلا تا سه ماهه چهارم سال جاری به دو‌هزار دلار برسد. بهای طلا برای تحویل در ماه آوریل در بازار کلکس نیویورک، ۱۵/۰ درصد رشد کرده و به‌هزار و ۲۴۹ دلار و ۵۰ سنت و هر اونس رسید که بالاترین قیمت نهایی از دوم دسامبر بود. این فلز گرانبه‌ا در سال میلادی گذشته ۳۱ درصد رشد کرد. ارزش هر گرم طلای زرد ۱۸ عیار در بازار داخلی ۷۵ هزار و ۸۰۰ تومان بود. با این وجود در بازار آزاد ایران دیروز ارزش هر سکه بهار آزادی طرح جدید تا ۷۷۰ هزار تومان عقب‌نشینی کرد جالب اینکه با وجود تداوم قیمت‌ها پیش‌بینی کلی بازار برای روزهای باقی‌مانده از سال و روزهای پیش رو در سال آینده رشد پرمادنه قیمت‌هاست.

طلو سکه	قیمت(تومان)	تغییر(تومان)
طرح قدیم	۷۸۰۰۰۰	۰۰۰۰۰-۷۰
طرح جدید	۷۷۰۰۰۰	۰۰۰۰۰-۲۵
نیم‌سکه	۳۸۵۰۰۰	۰۰۰۰۰-۹۵
ربع‌سکه	۱۹۵۰۰۰	۰۰۰۰۰-۱۰
سکه یک گرمی	۹۲۰۰۰	۰۰۰۰۰-۸۰
یک گرم طلای ۱۸ عیار	۷۳۱۸۰	۰۰۰۰۰-۲۵
یک اونس طلا	۱۷۵۶ دلار	۲- دلار

می‌گذارند و واردات غله و دیگر کالاها مانند شکر هم برای ایران به چالش تبدیل خواهد شد. وی افزود البته کالاهای یادشده حدود ۱۵ درصد از واردات ایران را تشکیل می‌دهد. روبرتر به نقل از منابع آگاه افزود: روز پنجشنبه دو کشتی که حدود ۷۰ هزار تن بار غله داشته‌اند، از مرز آبی ایران دور شده و راهی سنگاپور شده‌اند. سه کشتی دیگر هم راهی امارات و قطر شده‌اند. این منبع آگاه افزود ممنوعیت و محدودیتی برای تخلیه کالا در کار نیست. مساله اینجاست که کالایی که قرار بوده پول آن داده شود، الان بدون پرداخت در مرحله تحویل قرار گرفته و فروشنده ترجیح می‌دهد خریدار دیگری پیدا کند.

گمرک بخشنامه داد

۵ هزار دلار

ارز مجاز برای مسافران

■ مهر: معاون امور گمرکی گمرک ایران از ابلاغ بخشنامه جدید میزان ارز مسافری به گمرکات مسافری خبر داد و گفت: با صدور این بخشنامه تجارت چمدانی از بین رفت. محمدرضا نادری در مورد ارز قابل خروج با ورود همراه مسافر به کشور گفت: براساس سیاست مقررات ارزی بانک مرکزی، میزان ارز قابل خروج توسط هر مسافر پنج‌هزار دلار تعریف شده بود، همچنین معادل ۱۵۰ گرم زیورآلات برای بانوان مجاز است. در زمان ورود نیز به هر میزان ارز تا تسلیم اظهارنامه قابل ورود بود. معاون امور گمرکی گمرک ایران افزود: براساس اختیارات نمایندگان ویژه ریاست‌جمهوری و تصمیمات اتخاذشده، هم‌اکنون صرفاً معادل پنج هزار دلار ارز می‌تواند از کشور همراه همراه مسافر خارج شود که بخشی از آن هم ممکن است از طریق سیستم بانکی وصول شود. وی تصریح کرد: مسافر در موقع ورود هم صرفاً پنج هزار دلار می‌تواند به همراه خود به داخل کشور منتقل کند ولی مازاد آن را باید به بانک تحویل دهد.

ادامه از صفحه اول

رقابت غیر شفاف بانک‌ها

حال آنکه می‌توانستند به برکت این آزادی، حجمی از سپرده‌های سرگردان دیداری خود را به سپرده‌های مدت‌دار تبدیل کنند تا با تثبیت میزان سپرده‌ها آرامش را به اقتصاد بازگردانند و التهاب بازار سکه و ارز فروزنشوند. در عمل اتفاق دیگری افتاد. مدیران بانک‌ها دور هم نشستند و هماهنگ کارتل‌های سابق، افزایش کردند که رقابتی در کار نباشد. سود سپرده یک‌ساله، دو‌ساله، پنج‌ساله را برای همه بانک‌ها به‌طور یکسان تعریف کردند. این هماهنگی انگیزه سپرده‌گذار در انتقال وجوه به بانک دیگر را از میان برمی‌دارد. چنین توافقی بین موسسات بزرگ مالی، در کشورهای پیشرفته جرم تلقی می‌شود و تصمیم‌گیرندگان، طبق قوانین آنتی‌تراست تحت تعقیب قرار می‌گیرند. در ایران چنین نمی‌شود. هنوز هم بانک مرکزی و متصدیان اقتصادی کشور از اقتدار کافی برای لغو مصوبه شورای هماهنگی بانک‌ها برخوردارند و می‌توانند موجبات لغو آن را فراهم کنند. در برابر پدیده جدید از‌اندسازی، نرخ سود سپرده‌ها آن هم، پس از ۳۰ سال، پرسش‌های مهمی در افکار عمومی مطرح می‌شود که نیازمند بررسی و پاسخ‌گویی است. رفع نگرانی تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی، نه تنها وظیفه دولت و بانک مرکزی بلکه بیشتر برعهده رسانه‌های عمومی است که عوالب مطلوب آن را توضیح دهند. آنها که در ادامه فعالیت اقتصادی خود عمدتاً به منابع مالی بانک‌ها متکی باشند، نگران افزایش بیشتر نرخ تسهیلات هستند. مسئولان اتاق بازرگانی به‌عنوان نماینده بخش خصوصی مرتباً بر این نکته تأکید کرده و خواهان کاهش بار مالی تسهیلات اعطایی به واحدهای تولیدی شده است ولی با افزایش نرخ سود سپرده‌ها و رقابتی شدن آن مخالفتی ندارند. استفاده از تسهیلات ارزان قیمت را به‌عنوان شاهراه رسیدن به رونق اقتصادی و تنها علاج مشکل بیکاری در جامعه می‌دانند. دولت به منظور رفع نگرانی بخش خصوصی، سقفی برای نرخ تسهیلات اعطایی تعیین کرده و بر آن باشاری می‌کند. نحوه استفاده از منابع بانکی به دو گروه عقود مبادله‌ای و مشارکی طبقه‌بندی می‌شود. بانک مرکزی حاکمتر نرخ برای گروه اول و ۱۵۰ و برای گروه دوم ۲۱ درصد اعلام کرده است. بنابراین وام‌گیرندگان موظفند پیش از امضای قرارداد با بانک، عواید ناشی از فعالیت اقتصادی خود را محاسبه کرده و تنها در صورتی که تأمین هزینه‌های مالی با این نرخ‌ها از محل سود حاصله توجیه‌پذیر باشد درصدد اخذ تسهیلات برآیند در غیر این صورت از توسعه فعالیتانی که سودآور نباشد، پرهیز کنند. سدس‌تذکران اعتبار کشور هم پیش‌بینی کرده‌اند سود سپرده‌ها را به صورت رقابتی بالا رود و این امر به افزایش نرخ تسهیلات منجر نشود. انتظار نمی‌رود که سود سپرده‌ها در حد نرخ تسهیلات بالا رود بدون آنکه به سودآوری عملیات لطمه‌ای وارد شود. چنانچه گیرنده یک تسهیلات یک ساله با نرخ ۱۷ درصد هم‌زمان سپرده‌ای به همان مبلغ و مدت و باز هم با نرخ ۱۷ درصد نزد بانک دیگری داشته باشد انتظار دارد که سود دریافتی از بابت سپرده برای تأمین هزینه مالی تسهیلات اخذشده کفایت کند. عملاً چنین نخواهد بود، زیرا در طراحی نرخ‌افزار کامپیوتری بانک‌ها برای محاسبه سود سپرده و تسهیلات از فرمول یکسان و یکنواختی استفاده نشده است. تفاوت این دو کم نیست. بسته به مدت به هشت‌درصد یا بیشتر هم می‌رسد! محاسبه سود سپرده فرمول ساده‌ای دارد که برای اغلب مشتریان قابل فهم است، در حالی که فرمول ریاضی محاسبه سود تسهیلات پیچیده‌تر بوده و کاربرد توان n (یعنی مدت استفاده از وام) موجب می‌شود که قدر مطلق سود محاسبه شده به مراتب بالاتر رود. صدور مجوز بانک مرکزی برای استفاده از فرمول جدید به چند سال قبل بر می‌گردد، زمانی که دولت بر کاهش نرخ‌اصرام می‌ورزید فرمول جدید به مثابه پوششی برای اخذ سود بالاتر از وام‌گیرندگان به کار گرفته شد. در عین حال عدد اسمی نرخ تسهیلات

* مدیرعامل اسبق بانک صادرات